

SÁRKÁNY TÁNC

„Kötéllel rántsd meg a sárkányt”
népi tánc

Mulata, fékezd a vállad,
vigyázz jobban köldöködre.
Rumba szárnyán fogsz repülni.
Fölemellek a felhőkbe!

Dobd le a sálad,
utánad
indul már a sárkány tánca.
Járd sebesebben!
Várj, kicsi szentem!
Oldalról a rum fúj téged,
forgatlak a tenyeremben!

Fogd meg... Ereszd el.
A rumbában
selyemsárkányként lebegsz el.
Fordulj. Ugorj! Balra! Jobbra!
Szélben vigyázva tekeredj!
Meggforgatlak, sárkányocska.

Fölemellek, fölrepülsz már.
Emeld, barna, a feneked,
vagy a zene emeli meg.

Mennyi kötél tartja tested,
még magasabbra emelkedsz,
Derekad hová emelted,
lárma repít egyre messzebb!

Fölemellek, sárkányocska,
fölviszlek a magas dombra...
Fordulj egyet,
még egy,
még egy.
Ha köteled elszakítod,
én nem tudom, mi lesz véled!

Hová fordulsz a szelekben?
Nincsen veled senki szemben.
Sárkányfarkad emeld feljebb,
táncolj tovább könnyedén.
Nyisd meg végre fehér inged,
rumba vizén ússz, szirén.

Tovább forogsz a szelekben?
Erősen fúj a rum téged.
Mulata, lezuhansz menten.
Már becsíptél, kicsi szentem.

Mielőtt a szél elvinne
a felhőkből leemellek.
Göngyölitem a kötelet...
A zene gombolyagjára
José hangjegyet tekerget.

Lent van...
Lent a sárkányocska.
Már közel van, egyre lejjebb...
Barnám, karomban pihenj meg!

SZAKALLASOK, SI!

RENÉ DE LA NUEZ KARIKATÚRÁI:

Tulajdonképpen történelemkönyvet lapozok, pedig karikatúrákötet van a kezemben. A kubai rajzoló, Nuez, Cuba, si! című karikatúragyűjteménye Kuba története, mely az imperializmus korszakába vezet.

A kötet bevezetőjében Luis Agüero

azt írja, hogy könnyebb a Mount Everest-et megmászni, mint karikatúrákról beszélni. Én még sokkal nehezebb helyzetben vagyok, pedig az előszó és a könyv „fülszövege” sok mindenben eligazít. De bevallom, a rajzokhoz képest nem mondanak semmi lényegest. Nem az ő hibájuk!

* Emilio Ballagas néhány éve elhunyt kubai költő, aki Nicolás Guillén után az afrokubai költészet legjelentősebb képviselője. Lírájában a kubai népi szokások tükröződnek, „Az afrokubai költészet füzete” c. könyvét a latin-amerikai négy líra legjelentősebb alkotásaként értékelik. Itt közölt versét Simor András fordította.

És mit mondanak a rajzok? Azt, hogy a kubaiak nagyszerű nép, kemény és nagyszívű, harcos és békés, s ami nem kevésbé rokonszenves: szeret és tud mosolyogni. Kubát és a kötetet az igen-ellen ellentéppár jellemzi: jenkik, no;

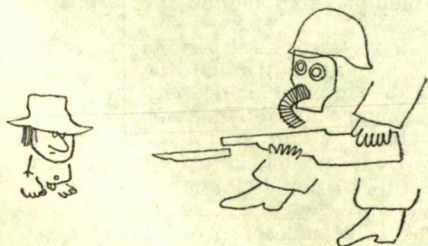
szakállasok, si; militaristák, no; milicisták, si; papok, no; munkások, si; gazdagok, no. S olyan erővel szól a si és szól a no, hogy nem hagy kétséget afelől: igazuk van a kubaiaknak, igaza van Nueznak.

Szakállasok, si! Azért igen, mert ők békét akarnak – vallja az egyik rajz. Militaristák nem, mert a védtelen népekre támadnak otromba fegyvereikkel. Papok nem, mert ők az elnyomók szövetségei. Ezt a három rajzot választottam ki illusztrálásul Nuez kötetéből, s választhatok másik hármat is a száz-húsz közül, mind ugyanezt mondja.

Nuez rajzai politikai rajzok, agitatív erejű rajzok, ha úgy tetszik, propagandaművek. Azért szeretem Nuezt – írja többek között Agüero –, mert karikatúrái a forradalmat álltják középpontba, mert azt ábrázolják, hogy az imperializmus újabb agressziót készít elő. S azért, mert képes arra, hogy a propagandából igazi, magas színvonalú művészetet csináljon.

Ez így igaz!

De miért karikatúrák ezek a rajzok, ha annyira politizálnak? Hogy fér ez a kettő össze? Bizony, bizony nálunk az efféle állásfoglalás meglehetősen szokatlan a karikatúra műfajában. Nem akarnám eltúlozni a dolgot, s azt mondani, hogy minálunk nem illik ennyire politizálni a rajzolónak, tehát feltétlenül bennünk a hiba. Hiszen más közeg

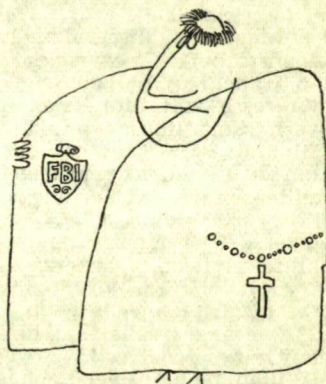

Nuezé, ott, szemben Floridával, s megint más a miénk.

Ezek a rajzok karikatúrák a javából, éppen azért tudnak igazán jól politizálni. Nuez jókedvű fickó, még akkor is, amikor dühös, amikor nemet kiált. Tesék csak megnézni ezt a gázálarcos figurát, vagy az FBI-jelvényes papot, úgy utáltatja meg őket a rajz, hogy közben mosolyt ültet a szájunk szögletére: kár ugrálni, a vesétekbe látunk, úgylis elbánunk veletek!

Amikor pedig szakállasokat, milicistákat, munkásokat rajzol, szeretet és derű sugárzik a vonalakból. Mivel ő is egy a forradalom katonái közül, mer eljátszogatni jelképpé lett hosszú szakállukkal, meri őket olyan embereknek bemutatni, akik ugyan hősök, de egyáltalában nem féltenek.

A Cuba, si! 1963-ban jelent meg Havannában, szerzője akkor a 25. évében

járt. A „fülszöveg” arról is tudósít, hogy tagja az ifjúkommunisták szövetségének, rajzai igen népszerűek Kubában, s a külföldi lapokban is gyakran megjelennek. Ez volt első önálló kötete. S mivel karikatúristáról van szó, néhány vidám apróságot is elárul róla. Azt például, hogy kutyáját tiszteletből Picassónak keresztelte el, hogy nem szereti Walt Disney állatrajzait, viszont imádja Gullien verseit és a vodkát narancslével. Tervei között az szerepel, hogy minél több üveget gyűjtsön, s előzőleg persze ürítsen, és még több jó karikatúrakötetet publikáljon.

Tiszteletreméltó vállalkozás mind a kettő!

Nem merem azt állítani, most már megmászta a Mount Everest-et azzal, hogy igyekeztem Nuez karikatúráiról beszélni. A hegy óriási, a turista felszerelése hiányos. Kuba távoli ország, most ismerkedünk csak vele, népével. A Cuba, si! útikalauznak is kitűnő.

FEHÉR KÁLMÁN